

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl priemonių, kurių bus imtasi atsižvelgiant į ekspertų grupės atlikto Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos tarpinio vertinimo ataskaitą ir į ekspertų grupės atlikto Rizikos pasidalijimo finansinės priemonės tarpinio vertinimo ataskaitą

(COM(2011) 52 galutinis)

(2011/C 218/16)

Pagrindinis pranešėjas **Gerd WOLF**

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2011 m. vasario 9 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl priemonių, kurių bus imtasi atsižvelgiant į ekspertų grupės atlikto Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos tarpinio vertinimo ataskaitą ir į ekspertų grupės atlikto Rizikos pasidalijimo finansinės priemonės tarpinio vertinimo ataskaitą

COM(2011) 52 galutinis.

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2011 m. kovo 14 d. priėmė savo nuomonę.

Kadangi darbas skubus (Darbo tvarkos taisyklių 20 straipsnis ir 57 straipsnio 1 dalis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo 471-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2011 m. gegužės 4-5 d. (gegužės 4 d. posėdis), pagrindiniu pranešėju paskyrė Gerd Wolf ir priėmė šią nuomonę 118 narių balsavus už, 1 – prieš ir 3 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Komitetas palankiai vertina ekspertų grupės ataskaitą ir visiškai pritaria joje pateiktoms rekomendacijoms; jis taip pat pritaria komunikate numatytoms Komisijos priemonėms, kurių bus imtasi atsižvelgiant į ataskaitą ir dėl kurių Komitetas pateikia konkrečias savo pastabas.

1.2 Atsižvelgdamas taip pat į ekspertų grupės ataskaitą, Komitetas visų pirma rekomenduoja, kad:

— moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirtas biudžetas būtų padidintas tokia bendro biudžeto dalimi, kuri strategijoje „Europa 2020“ aiškiai atspindėtų šios srities svarbą ir įtaką,

— daugiausia paramos būtų skiriama toms užduotims atlikti, kurių sėkmė priklauso nuo tarptautinio bendradarbiavimo,

— būtų išsaugomi ir plėtojami bendrai vykdomi moksliniai tyrimai,

— didelio masto infrastruktūros projektams taip pat būtų teikiama parama,

— atsižvelgiant į pasaulinę konkurenciją, daugiau dėmesio būtų skiriama pagrindinėms technologijoms, be kurių negalime nei atremti pasaulinės konkurencijos iššūkius, nei spręsti svarbiausius visuomenės klausimus,

— geriau susiejus struktūrinius fondus ir Bendrąją programą, būtų sudaromos sąlygos aktyviau dalyvauti iki šiol nepakankamai atstovaujамų valstybių narių atstovams,

— ne mažiau kaip 20 proc. bendro programos biudžeto atitektų MTTP ir kad šias lėšas valdytų Europos mokslinių tyrimų taryba,

— administracinės procedūros būtų iš esmės supaprastintos ir būtų svarstomas naujų priemonių taikymo moratoriumas.

1.3 Komitetas prašo valstybių narių iš tikrųjų įvykdyti „3 proc. išipareigojimą“ ir, jei ekonomiškai įmanoma, jį gerokai viršyti.

1.4 Kalbant apie ekspertų grupės ataskaitoje vartojamus trijų mokslinių tyrimų kategorijų terminus, pasakytina, kad sąvoka „mokslas dėl mokslo“ Komitetui kelia abejonių. Jo nuomone, geriau vartoti sąvoką „mokslas dėl žinių“.

1.5 Komitetas palankiai vertina Komisijos nuomonę dėl ekspertų ataskaitos dėl Rizikos pasidalijimo finansinės priemonės. Jis pritaria ekspertų parengtos ataskaitos vertinimui ir mano, kad Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė yra labai naudinga ir inovacijas skatinanti finansinė priemonė.

2. Komisijos komunikatas

2.1 Atsižvelgdama į Europos Parlamento ir Tarybos sprendimus, išorės ekspertų grupė atliko tarpinį Septintosios bendrosios programos vertinimą⁽¹⁾. Ataskaitoje pateikta dešimt labai aiškių ir vertingų rekomendacijų. Komisija jau paskelbė komunikatą dėl tarpinio vertinimo ataskaitos ir joje pateiktų rekomendacijų, kuriame ji taip pat numatė priemones, kurių bus imtasi atsižvelgiant į šias rekomendacijas.

Šioje Komiteto nuomonėje pateiktos pastabos dėl komunikato, taip pat dėl ekspertų grupės ataskaitos ir joje pateiktų rekomendacijų.

2.2 Savo komunikate Komisija daugiausia dėmesio skiria šioms ekspertų grupės ataskaitoje pateiktoms rekomendacijoms:

- 1) Integruojant mokslinių tyrimų bazę, sparčiau siekti Europos mokslinių tyrimų erdvės ir „Inovacijų sąjungos“ tikslų.
- 2) Parengti ir įdiegti ypač kokybišką mokslinių tyrimų infrastruktūrą.
- 3) Reikėtų bent išlaikyti finansavimo lygį.
- 4) Būtina aiškiai suformuluota inovacijų strategija.
- 5) Būtinasis kokybinis paprastinimo šuolis.
- 6) Suderintomis 7 BP ir paskesnių programų finansavimo priemonėmis turėtų būti kitaip nustatoma metodų „iš apačios į viršų“ ir „iš viršaus į apačią“ pusiausvyra.
- 7) Reikėtų apvarstyti naujų priemonių taikymo moratoriumą.
- 8) Per likusius 7 BP įgyvendinimo metus turėtų būti toliau siekiama, kad programoje dalyvautų daugiau moterų.
- 9) Geriau susiejus struktūrinius fondus ir Bendrąją programą, sudaryti sąlygas aktyviau dalyvauti nepakankamai atstovaujamų valstybių narių atstovams.
- 10) Sąlygų pagal 7 BP bendradarbiauti tarptautiniu mastu sudarymas.

2.3 Komisija iš esmės pritaria šioms ekspertų grupės ataskaitoje pateiktoms rekomendacijoms ir išpareigoja deramai į jas atsižvelgti kitoje bendrojoje programoje. Vis dėlto ji papildo keletu paaiškinimų arba išaiškinimų ir pažymi, kur dėmesį reikėtų telkti šiek tiek kitur.

3. Bendrosios pastabos

3.1 Komitetas pripažįsta, kad ekspertų grupės ataskaita ir Komisijos komunikatas dėl priemonių, kurių bus imtasi atsižvelgiant į šią ataskaitą, sudaro žaliosios knygos⁽²⁾, kurioje yra Komisijos išdėstyti būsimo paramos moksliniams tyrimams ir inovacijoms principai, pagrindą. Todėl šie du dokumentai yra svarbesni nei įprasta laikotarpio vidurio peržiūra.

3.2 Komitetas labai džiaugiasi, kad daugelis pirmiau nurodytų (2.2 punkte) ekspertų grupės ataskaitoje pateiktų rekomendacijų didžiąja dalimi atitinka ankstesnėse Komiteto nuomonėse pateiktus teiginius ir rekomendacijas.

3.3 Komitetas pateikia tokius atsakymus į Komisijos pastabas dėl kai kurių ekspertų grupės ataskaitoje pateiktų rekomendacijų:

3.3.1 Integruojant mokslinių tyrimų bazę, sparčiau siekti Europos mokslinių tyrimų erdvės ir „Inovacijų sąjungos“ tikslų

Komitetas visiškai pritaria ekspertų grupės ataskaitoje pateiktai rekomendacijai, pagal kurią daugiausia ES paramos turėtų būti skiriama toms sritims, kuriose kritinė masė yra gyvybiškai svarbi ir kuriose sėkmė priklauso nuo tarptautinio bendradarbiavimo. Komiteto nuomone, tai visų pirma taikoma sėkmingiems bendrai vykdomiems moksliniams tyrimams, kuriems tenka lemiamas ir integruojantis pagrindinis vaidmuo ir kurie turėtų būti išsaugomi ir plėtojami.

3.3.2 Parengti ir įdiegti ypač kokybišką mokslinių tyrimų infrastruktūrą

Kaip nurodyta ankstesnėse nuomonėse, Komitetas visiškai pritaria šiai rekomendacijai. Kadangi didelio masto infrastruktūros projektai paprastai viršija atskirų valstybių narių finansavimo ir panaudojimo pajėgumus, jie atitinka 3.3.1 punkte nurodytą sąlygą, todėl šios infrastruktūros įrengimo ir eksploataavimo etapams Komisija turėtų skirti tvirtą paramą.

3.3.3 Reikėtų bent išlaikyti finansavimo lygį

Ekspertų grupės ataskaitoje teigiama, kad „viso ES biudžeto procentinė dalis, kuri bus skiriama 7 BP jai pasibaigus, turėtų būti mažiausia“; Komitetas mano, kad šioms teiginiais vis dėlto vertėtų pritarti, tačiau Komisija savo komunikate užima netgi tvirtesnę gynybinę poziciją. Komitetui toks nusistatymas kelia didelį rūpestį, nes tai prieštarauja visiems ankstesniems politiniams teiginiais ir tikslams, susijusiems su strategija „ES 2020“. Todėl Komitetas ragina Komisiją ir visus atitinkamus politinius sprendimus priimančius asmenis moksliniams tyrimams ir inovacijoms suteikti neabejotinai reikalingą statusą ir svarbą ES biudžete ir strategijoje „ES 2020“.

⁽¹⁾ Ataskaitą galima rasti internete adresu <http://ec.europa.eu/research/evaluations>.

⁽²⁾ COM(2011) 48 galutinis.

3.3.4 Būtina aiškiai suformuluota inovacijų strategija

Komitetas visiškai pritaria šiai rekomendacijai ir daro nuorodą į savo nuomonės INT/545⁽³⁾ ir INT/571. Inovacijos užtikrina pažangą, augimą, klestėjimą, socialinį saugumą, tarptautinį konkurencingumą ir užimtumą. Inovacijoms būtina tikėjimo ir pasitikėjimo savimi visuomeninė aplinka ir jos padeda kurti tokią aplinką, kuri, savo ruožtu, pasaulinės konkurencijos sąlygomis gali padėti siekti tolesnės pažangos ir konstruktyvios dinamikos. Kad inovacijos klestėtų, reikia bendrų Europos veiksmų ir Europos bendrosios rinkos, kurioje svarbų vaidmenį atlieka Europos mokslinių tyrimų erdvė, turinti galingą bendrąją MTTP programą.

3.3.5 Būtinasis kokybinis paprastinimo šuolis

Komitetas visiškai pritaria šiai rekomendacijai. Šiuo klausimu Komitetas norėtų pateikti nuorodą į savo konkrečią nuomonę⁽⁴⁾ (nors metafora paprastinimo šuolis yra neteisingai aiškinama atitinkama fizikos sąvoka kvantinis šuolis). Didėjantis skirtingų paprogramių ir jų priemonių skaičius kartu su iš dalies labai skirtingomis taisyklėmis ir procedūromis tapo viena pagrindinių ES mokslinių tyrimų finansavimo problemų. Šią sudėtingą padėtį dar labiau apsunkina, tam tikrais atvejais, labai skirtingos atskirų valstybių narių ir jų finansavimo įstaigų taisyklės. Todėl reikia iš esmės supaprastinti taisykles, taip pat pripažinti įprastus valstybių narių apskaitos metodus.

3.3.6 Suderintomis 7 BP ir paskesnių programų finansavimo priemonėmis turėtų būti kitaip nustatoma metodų „iš apačios į viršų“ ir „iš viršaus į apačią“ pusiausvyra

Teisingai, jeigu tai reiškia, kad metodas „iš apačios į viršų“ turėtų būti svarbesnis. Metodas „iš viršaus į apačią“ yra svarbiausių suinteresuotųjų subjektų strateginės perspektyvos rezultatas ir remiasi esamu žinių lygiu, o pagal metodą „iš apačios į viršų“ naudojamas mokslininkų ir inžinierių, tiesiogiai dirbančių su tiriamais ar tobulintais objektais, kūrybinis potencialas. Net kai svarstomi pagrindiniai socialiniai klausimai, pavyzdžiui, sveikatos, klimato ir energijos, arba klausimai, susiję su pagrindinėmis technologijomis, daugiau dėmesio turėtų būti skiriama plačiosios žinių bendruomenės idėjoms ir pasiūlymams remiantis metodu „iš apačios į viršų“, o ne vien tik nurodymams iš viršaus; „[...] investicijos įgyvendinant inovacijų politiką turėtų būti skiriamos organizacinėms ir į darbuotojus orientuotoms inovacijoms darbo vietose [...]“⁽⁵⁾.

3.3.7 Reikėtų apsvarstyti naujų priemonių taikymo moratoriumą

Šiai rekomendacijai, kaip nurodyta ir ankstesnėse Komiteto nuomonėse, kuriose sprendžiama vis didėjančios priemonių gausos problema, pritariama. Tai taip pat tiesiogiai susiję su

3.3.5 punktu. Jei manoma, kad aiškių ekspertų grupės ataskaitos⁽⁶⁾ teiginių nepakanka, bendradarbiaujant su priemonės taikančiais įvairių sričių subjektais turėtų būti atliekama paramos priemonių analizė, siekiant nustatyti, kurios priemonės sėkmingos, ir panaikinti arba mažiau taikyti tas, kurios ne tokios naudingos.

3.3.8 Per likusius 7 BP įgyvendinimo metus turėtų būti toliau siekiama, kad programoje dalyvautų daugiau moterų

Teisingai. Pirmiausiai turėtų būti skatinama, kad daugiau moterų studijuotų tiksliuosius mokslus ir technologijas. Be to, tai taikytina ir apskritai vienodoms moterų ir vyrų teisėms profesinėje veikloje. Kalbant apie karjerą MTTP srityje, aktualus klausimas – suteikti pakankamai galimybių dviejų krypčių karjerai⁽⁷⁾, nes tai yra ypač svarbu siekiant būtino mokslininkų judumo.

3.3.9 Geriau susiejus struktūrinius fondus ir Bendrąją programą, sudaryti sąlygas aktyviau dalyvauti nepakankamai atstovaujamų valstybių narių atstovams

Teisingai, taip pat žr. Komiteto nuomonę dėl žaliosios knygos. Komitetas pritaria Komisijos žaliojoje knygoje⁽⁸⁾ padarytam pareiškimui, kad „Ilgainiui pasaulinio lygio kompetenciją galima išugdyti tik tokioje sistemoje, kurioje visiems visos ES mokslininkams suteikiamos priemonės jos siekti ir galiausiai konkuruoti dėl geriausių vietų. Todėl būtina, kad valstybės narės įgyvendintų savo mokslinių tyrimų sistemos platus užmojo modernizavimo darbotvarkes ir išlaikytų viešąjį finansavimą. ES finansavimas, kuris skiriamas ir iš sanglaudos politikos fondų, prireikus turėtų padėti ugdyti kompetenciją reikiamose srityse.“

3.3.10 Sąlygų pagal 7 BP bendradarbiauti tarptautiniu mastu sudarymas

Teisingai. Šiuo klausimu Komitetas taip pat jau išreiškė savo paramą šiam svarbiam žingsniui⁽⁹⁾. Tarptautinis bendradarbiavimas daro teigiamą poveikį mokslo ir technikos pažangai ir gerina tautų savitarpio supratimą. Be to, reikėtų pripažinti, kad šioje srityje jau daug pasiekta. Tačiau tarptautinio bendradarbiavimo sėkmė taip pat priklauso nuo Europos mokslinių tyrimų erdvės patrauklumo ir nuo Europos universitetų ir mokslinių tyrimų įstaigų veiklos rezultatų.

3.4 Komitetas palankiai vertina Komisijos nuomonę dėl ekspertų ataskaitos dėl Rizikos pasidalijimo finansinės priemonės. Jis pritaria ekspertų parengtos ataskaitos vertinimui ir mano, kad Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė yra labai naudinga ir inovacijas skatinanti finansinė priemonė. Be to, Komitetas atkreipia dėmesį į nuomonės dėl Inovacijų sąjungos 4.8 punkte pateiktus raginimus rizikos kapitalo srityje, visų pirma įmonių kūrimo etape⁽¹⁰⁾.

⁽³⁾ OL C 132, 2011 5 3, p. 39 („Inovacijų sąjunga“).

⁽⁴⁾ Pvz., OL C 48, 2011 2 15, p. 129–133.

⁽⁵⁾ OL C 132, 2011 5 3, p. 22 (Novatoriškos darbo vietos), 2.6 punktas.

⁽⁶⁾ Žr. ekspertų grupės ataskaitą nuo 4.3 punkto.

⁽⁷⁾ CESE 305/2004, visų pirma 5.5.5.2 punktas, OL C 110/3, 2004 4 30.

⁽⁸⁾ COM(2011) 52 galutinis.

⁽⁹⁾ OL C 306, 2009 12 16.

⁽¹⁰⁾ OL C 132, 2011 5 3, p. 39 („Inovacijų sąjunga“).

4. Konkrečios pastabos

4.1 Šioje nuomonės dalyje Komitetas norėtų atkreipti dėmesį į aspektus, į kuriuos, jo nuomone, Komisijos komunikate nepakankamai atsižvelgta, arba į komentuotinas ekspertų grupės ataskaitos vietas.

4.2 Pagrindinės technologijos

Pasaulio konkurencingumo, nuo kurio priklauso pagrindinių technologijų plėtra, svarbos klausimu Komisija jau parengė komunikatą, o Komitetas paskelbė nuomonę⁽¹⁾. Gyvybiškai svarbu vystyti pagrindines technologijas ir jomis disponuoti, kad Europos ekonomika galėtų konkuruoti pasaulio mastu ir įveikti su svarbiausiais visuomenei tenkančiais iššūkiais susijusias užduotis. Vis dėlto aptariamame komunikate ši esminė tema nėra pakankamai išnagrinėta. Todėl Komitetas primygtinai rekomenduoja rengiant 8 BP šiam klausimui suteikti daugiau svarbos ir dėmesio.

4.3 Europos mokslinių tyrimų taryba

Ekspertų grupės ataskaitoje, kurioje pateiktos rekomendacijos, ir komunikate dėl priemonių, kurių bus imtasi atsižvelgiant į šias rekomendacijas, programai „Idėjos“, kurią valdo ir vertina Europos mokslinių tyrimų taryba ir kurios sėkmė jau akivaizdi ir šioje srityje atliktiems aukštos kokybės darbams skiriama nepakankamai dėmesio. Todėl Komitetas dar kartą rekomenduoja šiai programai skirti 20 proc. viso 8 BP biudžeto.

4.4 Terminologija

Siekiant spręsti pagrindinius uždavinius, ekspertų grupės ataskaitoje rekomenduojama tokia programos struktūra:

— mokslas dėl mokslo – darbotvarkę sudaro mokslininkai;

— mokslas dėl konkurencingumo – darbotvarkę sudaro pramonės atstovai;

— mokslas dėl visuomenės – darbotvarkę sudaro pilietinės visuomenės atstovai.

Komitetas mano, kad šios antraštės yra išsamios ir gerai pasirinktos, bet kartu yra susirūpinęs, kad jos gali nepakankamai atspindėti sudėtingus metodų „iš apačios į viršų“ ir „iš viršaus į apačią“ arba fundamentaliųjų ir taikomųjų mokslinių tyrimų ryšius. Šiuo atžvilgiu Komitetas remiasi savo nuomone INT/571 ir norėtų tik pabrėžti, kad tokios mokslinių tyrimų kategorijos kaip „mokslas dėl mokslo“ iš tikrųjų nėra. Yra tik kategorija „mokslas dėl žinių“. Ekspertų grupės ataskaitoje išvardytos trys kategorijos labiau susijusios su klausimu, ar naujos žinios, kurių tikimasi gauti iš mokslinių tyrimų rezultatų, automatiškai gali būti laikomos svarbiomis ir tinkamomis naudoti sprendžiant problemas ir kokiu mastu.

4.4.1 Komitetas taip pat remiasi savo nuomonėje INT/545 padarytais pareiškimais, susijusiais su pagreintu naujovių, sukeliančių perversmą tam tikroje srityje, diegimu, iš kurių akivaizdu, kad praityje perversmą lėmusios ir pažangios naujovės neatsirado, arba atsirado tik labai retais atvejais, iš esamų pramonės šakų, o veikiau dėl pačių naujovių buvo sukurtos visiškai naujos pramonės šakos ir sektoriai.

4.4.2 Todėl Komitetas rekomenduoja persvarstyti šiuos terminus, nepaisant jų glaustumo, kad nekiltų jokių nesusipratimų, dėl kurių gali būti priimami netinkami sprendimai ir neteisingai skirstomi ištekliai.

2011 m. gegužės 4 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ OL C 48, 2011 2 15, p. 112.